

At være sig selv tro - at være Gud tro

ved sognepræst Finn Ryneld

Med en talemåde hentet i Ny Testamente hedder det, at en profet ikke er anerkendt i sin hjemby. På samme måde siges det, at et geni først bliver forstået og værdsat efter sin død. Og i et vist omfang rummer begge disse udsagn en stor sandhed. Men der er undtagelser.

Den danske forfatter H.C. Andersen, som i dag er kendt og skattet af ethvert barn og de fleste voksne, høstede allerede mens han levede stor anerkendelse. Udbredelsen af hans fængslende og dobbelttydige eventyr - hans underfundige fortællinger og levende rejsebeskrivelser medførte, at store dele af samtidens dannede overklasse indbød ham til kortere eller længerevarende ophold i deres hjem. Han blev således en central person i den selskabelighed og det kulturelle liv, der udspandt sig de steder, hvor datidens intellektuelle og økonomiske elite samledes.

Alligevel var han livet igennem usikker på sig selv. Han gjorde alt for at opnå veluddannede og indflydelsesrige menneskers gunst. Ros og anerkendende tilkendegivelser kunne han aldrig få nok af. Det var som om hans sociale herkomst aldrig helt forlod ham. Som om han altid følte sig uværdig til at være sammen med sine velyndere, der ellers viste deres beundring ved i stort omfang at finansiere hans udlandsrejser og forsørge ham, skønt han med tiden selv blev en velhavende mand. Og denne følelse af underlegenhed og mindreværd gav sig udslag i en forfængelighed, der til tider var helt grotesk og dybt latterlig. Det ændrer imidlertid ikke ved, at behovet for anerkendelse var både ægte og dybfølt.

Netop dette behov for anerkendelse er noget helt fundamentalt ved os mennesker, selvom det naturligvis er vidt forskelligt hvordan det kommer til udtryk. At der virkelig er tale om et grundlæggende behov, kan alle, der har børn, tale med om. For børn stræber i udpræget grad og hele tiden efter ros og anerkendelse. Og de har god brug for den, hvis de skal vokse op som trygge og harmoniske mennesker. Alle har vi brug for anerkendelse og accept fra vore nærmeste, vore naboer, kolleger og fra samfundet i det hele taget.

De fleste af os ønsker vel at være noget i kraft af os selv - at blive respekteret og accepteret som dem, vi nu engang ér. Vi har brug for, at nogen får øje på os og siger: "Jeg har set, at du er til, og jeg vil være hos dig, uanset hvad der sker, for jeg holder af dig, sådan som du ér!". Og kampen om denne anerkendelse er i vor tid hårdere end nogensinde.

Det er således en udbredt tendens at vurdere sig selv ud fra en sammenligning med andre. Vi forsøger i vidt omfang at nå - eller endnu bedre - at overgå hinanden m.h.t. kundskaber, færdigheder eller social position. Altsammen i et forsøg på at opnå anerkendelse og accept. Og det er der som udgangspunkt ikke noget forkert i. I bedste fald kan vi derved motivere hinanden til at yde vort bedste til gavn for hele samfundet.

Men! Der findes også en negativ udgave af denne indbyrdes konkurrence om anerkendelse. Og den er desværre uhyre udbredt. Det er den sammenligning med andre, der lader følelser som misundelse, skadefryd, jalousi, havepsyge o.s.v. florere. Den målen sig med hinanden, som sker i frydefuld hoveren over og foragt for andres utilstrækkelighed i forhold til de

idealer, som for tiden aftvinger samfundets respekt. Og den holdning, der gør, at det man kan eller ejer primært tillægges værdi, fordi andre misunder én det. Dén måde at vurdere sig selv og andre på danner baggrund for et præstationsræs, der i langt højere grad er med til at undergrave end til at øge menneskers selvværd. Og det skyldes, at man anser denne indbyrdes kappestrid for at være alt. Der anerkendes ingen instans ved siden af eller over konkurrencemomentet. Kampen om de bedste pladser er blevet et formål i sig selv.

Hvor det sker, dér har man forrådt sig selv og sin skæbne. For hvis de vilkår man har fået at leve under er ringere, og de resultater man formår at fremkomme med på livets scene ikke overgår de andres, så er man i følge en sådan tankegang ikke selv noget værd. Og det er en perverteret forståelse af begrebet menneskeværd.

Selvrespekt og værdighed indebærer jo netop en accept af den skæbne og de vilkår, man nu engang har fået - at man er tro mod sig selv - selvom den baggrund og de evner man har fået måske ikke virker særligt misundelsesværdige på andre. Modsat er den evige misundelse og jagt efter stadig mere rigdom og større anseelse et udtryk for mangel på ægte selvværd.

Vi mennesker bruger megen tid og mange kræfter på at fremsætte vore egne fortræffeligheder i håb om at vinde hæder og ære. Og glemmer derved helt, at vi trods alt er skabninger og ikke skaberen selv. Men når det kommer til stykket, så er vores betydning ikke afhængig af den slags bestræbelser. For hvert enkelt menneske har på forhånd og i sig selv en umistelig værdi for Gud. Og det må være udgangspunktet for enhver sund forståelse af begrebet menneskeværd.

Hele den lykke-filosofi, som hersker i vores samfund, er i høj grad udtryk for en illusion, der skal dække over tabet af den værdighed, som har sit udspring i en helt elementær taknemmelighed over og accept af livet, sådan som det nu engang har formet sig. Også selvom vi måske kunne have ønsket os det anderledes.

Evangeliet siger: "Erkend din synd". Og det vil i denne sammenhæng sige: "Hold fast på dig selv, sådan som du er og fornægt ikke dine mangler og ufuldkommenheder. Men indrøm blot, hvem du er". Og det kan vi trygt gøre. For den anerkendelse vi allesammen har behov for og higer efter, den har vi allerede fået. Ordet om syndernes forladelse rummer Guds uforbeholdne anerkendelse af os, som de mennesker, vi nu engang ér med hver vore fejl og fortrin. Med ordet om syndernes forladelse har vi netop mødt én der siger: "Jeg har set, at du er til, og jeg vil være hos dig, uanset hvad der sker, for jeg holder af dig, sådan som du ér!".

Tør vi tage de ord for pålydende, kan vi roligt indstille den halsende jagt efter anerkendelse, for da har vi et fast grundlag for vort liv. Nemlig ordet om vore synders forladelse, som det tilsiges os ved vor dåb og gentages, hver gang kirken fejrer nadver. Med det i erindring kan vi frimodigt leve vort liv og være os selv og jorden tro, for Gud er os syndere nådig.